

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
részitélete**

Az ügy száma: Mfv.IV.10.108/2024/6.

A tanács tagjai:

Dr. Stark Marianna a tanács elnöke

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina előadó bíró

Dr. Dzsula Marianna bíró

Dr. Pataki Árpád bíró

Véghe dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperesek:

név (cím) I. rendű,

név1 (cím1) III. rendű,

név2 (cím2) IV. rendű,

név3 (cím3) V. rendű,

név4 (cím4) VI. rendű,

név5 (cím5) VII. rendű,

név6 (cím6) VIII. rendű,

név7 (cím7) IX. rendű,

név8 (cím8) X. rendű,

név9 (cím9) XI. rendű,

név10 (cím10) XII. rendű,

név11 (cím11) XIII. rendű,

név12 (cím12) XIV. rendű,

név13 (cím13) XVI. rendű,

név14 (cím14) XVII. rendű

A XI. rendű felperes képviselője:

Kishonti és Kricskovics Ügyvédi Iroda (cím15; ügyintéző: Dr. Kishonti Attila ügyvéd)

Az alperes:

név15 (cím16)

Az alperes képviselője:

Ormai, Papp, Czike és Társai CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang LLP Ügyvédi Iroda
(cím17; ügyintéző: Dr. Papp Erika ügyvéd)

Bálint György Rudolf Ügyvédi Iroda (cím18; ügyintéző: Dr. Bálint György Rudolf ügyvéd)

Köhler Ügyvédi Iroda (cím19 ügyintéző: Köhler Andreas Richard ügyvéd)

A per tárgya:

Elmaradt munkabér megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A XI. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.030/2024/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 21.M.70.953/2021/90.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.030/2024/4. számú részítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a XI. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 25.000 (huszonötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a 274.520 (kettőszázhetvennégyezer-ötszázhusz) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás

[1] A XI. rendű felperes 2000. szeptember 1-től eladó-pénztáros munkakörben állt munkaviszonyban az alperessel, feladatait az alperes által a név16en üzemeltetett üzletekben, naponta változó munkaidőbeosztásban látta el. Havi személyi alapbére 2007. szeptember 1-től 2008. január 31-ig 183.600 forint, ezt követően 2009. szeptember 30-ig 190.000 forint volt. A XI. rendű felperes jelenleg is az alperes alkalmazottja.

[2] Az alperesnél az név17 szakszervezet indítványára 2009. folyamán munkaügyi ellenőrzés történt, melynek alapján a 2009. november 19. napján kelt szám számú határozatával az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Felügyelőség (a továbbiakban: OMMF) az alperest arra kötelezte, hogy a jogszabályi előírásnak megfelelő módon közölje a munkavállalók munkaidő beosztását, biztosítson megfelelő mértékű szabadságot és ellentételezze a munkavállalók munkaidő-beosztástól eltérő (rendkívüli) munkavégzését, valamint 1.100.000 forint munkaügyi bírsággal sújtotta. A határozat megállapította, hogy az alperesnél a munkaidő-beosztások közlésének nem megfelelő gyakorlata áll fenn, az alperes a munkaidő beosztástól eltérő időben végzett munkát rendkívüli munkaidőként nem tartotta nyilván, ami miatt a munkavállalókat anyagi hátrány érhetette.

[3] A XI. rendű felperes a 2012. november 28-án benyújtott keresetében a 2006. április 1-jétől 2009. szeptemberéig terjedő időszakra nézve felmerült rendkívüli munkáért járó díjazása megfizetésére kötelezni az alperest. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a XI. rendű felperes keresetét a 23.M.4754/2012/80. számú - 2016. november 25. napján - meghozott ítéletével elutasította, mivel úgy ítélte meg, hogy követelése a per során bizonyítékokkal nem került kellően alátámasztásra.

[4] A XI. rendű felperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Törvényszék a 6.Mf.680.474/2018/6. számú részítéletével az elsőfokú ítéletet részben hatályon kívül helyezte, azt részítéletnek tekintette azzal, hogy a XI. rendű felperes kereseti követelésének 2007. szeptember 1-jei időpontot megelőző részében való elutasítását helybenhagyta. Részítélete indoklásában kifejtette, hogy a XI. rendű felperes 2007. szeptemberét megelőzően előterjesztett kereseti követelése elévült, az ezt követő időszakot érintően az elsőfokú bíróságot a megismételt eljárásban további bizonyítás lefolytatására kötelezte. A másodfokú részítéletet a Kúria az Mfv.II.10.190/2019/4. számú határozatával hatályában fenntartotta.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[5] A XI. rendű felperes a többször módosított keresetében 2006. áprilistól 2009. szeptemberéig terjedő időszakra 3.382.288 forint elmaradt munkabér, és ezen összeg késedelmi kamatának, valamint perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[6] Az alperes az ellenkérelmében a 2007. szeptember 1-től 2009. szeptember 30-ig terjedő időszakra nézve a felperes követelését 637.114 forint rendkívüli munkadíj összegben elismerte, ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte.

Az első- és a másodfokú bíróság határozata

[7] A Fővárosi Törvényszék a 21.M.70.953/2021/90. számú részítéletével kötelezte az alperest 637.114 forint munkabér, és ezen összeg után 2008. október 10-től a kifizetésig számított késedelmi kamatának megfizetésére. Ezt meghaladóan a XI. rendű felperes keresetét elutasította. Kötelezte a XI. rendű felperest 218.144 forint + áfa perköltség megfizetésére. Kötelezte az alperest az állami adó- és vámhatóság által közzétett illetékbevételei számla javára 38.200 forint eljárási illeték megfizetésére. Megállapította, hogy a XI. rendű felperesre eső eljárási illetéket a magyar állam viseli. Kötelezte az alperest a

Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának felhívására 323.218 forint szakértői díj megfizetésére, és megállapította, hogy a XI. rendű felperesre eső szakértői díjjal felmerült eljárási költség fennmaradó részét a magyar állam viseli.

[8] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét részben találta megalapozottnak. Döntését a követelés esedékessége idején hatályban volt, a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 147. § (1)-(3) bekezdéseire alapította.

[9] A megismételt eljárásra a másodfokú bíróság által előírt bizonyítás részeként a perben releváns időszakra beszerezte a XI. rendű felperes rendelkezésre álló munkaidőbeosztásait, az alperes informatikai rendszerében tárolt munkaidő nyilvántartásokat, túlóra igazolásokat és bérkartonokat, valamint az egyes terminálokra érvényes beosztási műszakok pontos időkereteit tartalmazó kimutatást. A felperesi bizonyítási indítványra kirendelt informatikai szakértő véleménye alapján megállapította, hogy a perbeli időszakban az informatikai rendszer védelmi hiányossága miatt elviekben nem volt kizárható az újjlenyomat olvasóval nyert munkakezdési és munkavégzési adatokban történő utólagos módosítás lehetősége, azt azonban, hogy ténylegesen történt-e módosítás és amennyiben igen, mi volt az eredeti adatok tartalma, szakértői eszközökkel megállapítani nem lehetett.

[10] Ezt követően a XI. rendű felperes indítványára az alperes által becsatolt munkaidő adatok és a rendelkezésre álló beosztások, bérkartonok és túlóraigazolások összevetésére kirendelt könyvszakértő véleménye alapján megállapította, hogy 2007. szeptember és 2009. szeptember hónapok között a XI. rendű felperes 99 óra 20 perc időtartamban végzett munkát úgy, hogy a beosztás szerinti munkanapján, de nem a beosztása szerinti időszakban dolgozott. Ennek ellentételezéseként az 50%-os bérpótlék figyelembevételével 55.661 forint rendkívüli munkadíjra lett volna jogosult. Megállapította továbbá, hogy a XI. rendű felperes 449 óra 23 perc időtartamban olyan munkanapokon dolgozott, amelyekre az eredeti beosztása szerint nem volt beosztva. Ezen időtartamokra 100% bérpótlék figyelembevételével 503.619 forint rendkívüli munkadíjra tarthatott igényt. Ezen túlmenően 64 óra 16 perc időtartamban a munkaidőkeretébe tartozó munkaórákon felül végzett munkát. Erre az időtartamra az egy órára jutó alapbére és az 50% bérpótlék figyelembevételével 114.398 forint rendkívüli munkadíjra lett volna jogosult. Ezzel szemben az alperes a teljes időszakban a XI. rendű felperes részére 36.564 forint rendkívüli munkavégzésért járó munkabért fizetett ki, ezért a szakértői vélemény szerint további 637.114 forint (55.551+503.619+114.399-36.564) forintra jogosult.

[11] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az alperes a szakértői véleményben foglaltakat elfogadta, a felperes a kérelmére meghosszabbított határidőn belül érdemi észrevételt nem tett, ezért az aggálytalan szakértői vélemény alapján a szakvéleményben meghatározott összegben az alperest elmaradt munkabér megfizetésére kötelezte. A 2007. szeptembert megelőző időszakra előterjesztett követelést elévülés miatt elutasította.

[12] Megjegyezte, hogy a felperesi képviselő a könyvszakértői véleményben foglaltakra vonatkozó nyilatkozat megtételéhez másodszor is azért kért hosszabbított határidőt, hogy bérszámfejtő segítségével alakítsa ki az álláspontját arra nézve, hogy a perben bizonyítékként felhasználható okiratok alapján milyen összegben lenne a kereseti igény alapos. Ekörben azt hangsúlyozta, hogy az ilyen számítást az előtt kell elvégezni, hogy a bíróság a bizonyítás részeként igazságügyi könyvszakértőt jelöl ki a munkaügyi dokumentumok teljes körű ismeretében is fenntartott kereseti követelés alaposágának vizsgálatára. Erre a felperesi oldal többszöri nyomatékos felhívás ellenére sem volt hajlandó.

[13] Ugyanakkor a XI. rendű felperes indítványára kirendelt könyvszakértő szakvéleményét a módszerei és a számítási módja alapján is aggálytalannak találta, a rendelkezésre álló időben pedig a felperesi képviselő nem tudott olyan szempontot megnevezni, ami a szakértői megállapításokat aggályossá tette. Mindezek okán nem találta

alaposnak azt az indítványt, hogy további, akár kirendelt, akár magánszakértői véleményt szerezzen vagy szereztessen be. Nem adott helyt újabb informatikai szakértő kirendelésére tett felperesi indítványnak sem. Az informatikai szakértő a kirendelésnek eleget tett, a véleményből egyértelműen megállapíthatónak találta, hogy a szakértő teljeskörűen ellenőrizte a helyszínen az alperes informatikai rendszerét; és ez alapján állapította meg, hogy az alperes által rendelkezésre bocsátott adatokon túl más adat az alperes informatikai rendszereiből a perben releváns időszakra nem rekonstruálható. Mindezeket túl megjegyezte, hogy amennyiben nem az alperes által rendelkezésre bocsátott munkaidő nyilvántartási adatokból számolna, ezen munkaidő adatokat a felek kölcsönösen, mint a XI. rendű felperes tényleges munkaidő adatait nem fogadnák el, a keresetét teljes egészében el kellene utasítani, mert a XI. rendű felperes a munkaidő adataira vonatkozó más figyelembe vehető bizonyítékot a per során felajánlani nem tudott.

[14] A XI. rendű felperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2.Mf.31.030/2024/4. számú részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyta. Kötelezte a XI. rendű felperest 10.000 forint + áfa másodfokú perköltség megfizetésére.

[15] A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában rámutatott arra, hogy a Fővárosi Törvényszék a 6.Mf.680.474/2018/6. számú részítéletében már rögzítette, hogy a perben a felpereseket – így a XI. rendű felperest is - terhelte annak bizonyítása, hogy az alperessel fennállt munkaviszonyuk alatt az általuk megjelölt időtartamban rendkívüli munkát végeztek, és ennek ellenértékét az alperes nem fizette meg. Az így meghatározott bizonyítási teher nem fordult meg, azonban a perbeli követelés elbírálásához szükséges rendes és rendkívüli munkavégzést tartalmazó munkáltatói nyilvántartás vezetése a régi Mt. 140/A. §-a értelmében a munkáltató kötelezettsége volt. Az egységes bírói gyakorlat szerint (BH2009.120., BH2015.232.) e kötelezettség elmulasztását lehetett az alperes terhére értékelni, amely azonban nem eredményezi, hogy a munkavállaló mentesülne az általa teljesített rendkívüli munkavégzés bizonyítására vonatkozó kötelezettsége alól.

[16] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a XI. rendű felperes a keresetét a birtokában lévő beosztások, és az általa készített feljegyzések alapján állította össze, és azt állította, hogy az alperes ujjlenyomat leolvasó alapján készített munkaidő nyilvántartása nem hiteles. Ennek bizonyítása érdekében informatikai szakértői vizsgálatot indítványozott.

[17] A jogerős ítélet rámutatott arra, hogy az alperes munkaidő nyilvántartása az 1990/8. (XI. 30.) számú ügyvezetői igazgatói utasítás alapján létrehozott ujjlenyomat-leolvasó rendszeren alapult, amely rögzítette a munkavállalók érkezésének és távozásának időpontját és abból automatikusan kiszámolta a ledolgozott időt, valamint azt, hogy abból mennyi esett az adott műszak időtartamára. Az ujjlenyomat-leolvasó rendszeren alapuló munkaidő nyilvántartásból készült el a „Jelenléti Ív Tételes” elnevezésű elektronikus nyilvántartás.

[18] A felperesek javaslatára bevont informatikai szakértő a kirendelésnek megfelelő helyszíni vizsgálat elvégzését követően arra a következtetésre jutott, hogy utólagos adatmódosítások szakértői bizonyossággal nem voltak megállapíthatóak, és nem merült fel adat arra sem, hogy azok utólagosan módosításra kerültek. A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy az elsőfokú bíróság felhívása alapján a felperesek jogi képviselője a 9. sorszámu jegyzőkönyvben bírói felhívásra azt a nyilatkozatot tette, hogy az alperes által a perben becsatolt munkaidő nyilvántartás adatait elfogadja.

[19] Az ezt követően kirendelt könyvszakértő véleménye vonatkozásában a felek felhívását követően a XI. rendű felperes észrevétele megtételére további határidő hosszabbítást indítványozott, azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a Pp. 104. § (1) bekezdése alapján helytállóan döntött arról, hogy részére a 2023. október 11-re kitűzött tárgyalásig engedélyez határidőt. Rámutatott továbbá arra is, hogy az elsőfokú eljárás 49. számú jegyzőkönyvében, a felperesek képviselője nyilatkozata szerint a

becsolt munkaidő nyilvántartási adatokat elfogadta. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a perbeli adatok helyes mérlegelésével állapította meg, hogy a XI. rendű felperes minden kétséget kizáróan, ítéleti bizonyossággal nem igazolta azt az állítását, hogy részére további elmaradt munkabér járna, ezért a keresetének részbeni elutasítása sem volt jogszabálysértő.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

[20] A XI. rendű felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az alperes kereseti kérelemnek megfelelő marasztalását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra, és új határozat meghozatalára történő utasítását kérte.

[21] A XI. rendű felperes elsődlegesen a Pp. 164. § (1) bekezdésének megsértését kifogásolta. Hivatkozása szerint a jogerős ítéletben foglaltakkal szemben a felperesek soha nem fogadták el az alperes által rendelkezésre bocsátott munkaidő nyilvántartási adatokat. A per során kénytelenek voltak magáninformatikai szakértői vélemény beszerzésére az OMMF 2009. november 19-én kelt határozatában foglalt azon megállapítás alátámasztására, amely szerint az alperes súlyosan megsértette valamennyi munkavállaló munkaidő nyilvántartásának vezetését.

[22] A magánszakértői vélemény szerint megállapítható, hogy az alperesi munkaidő nyilvántartást vezető informatikai rendszer manipulálható, és az is, hogy olyan munkavállalókról is vezettek ujjlenyomatot informatikai nyilvántartást, aki orvosi igazolással bizonyítottan nem volt alkalmas ujjlenyomat adására. Önmagában ez a tény teljesen elfogadhatatlanná teszi a munkaidő nyilvántartási adatait.

[23] A XI. rendű felperes álláspontja szerint a jogi képviselője csak és kizárólag azért fogadta el jogfenntartással az alperes informatikai rendszere által kreált adatokat, mert a bíróság ennek hiányában megtagadta volna a könyvszakértő kirendelését. A jogfenntartással történő elfogadás csupán azt jelentette, hogy a felperesek a kirendelt könyvszakértői vélemény ismeretében kívánták megvizsgáltatni az annak alapjául szolgáló dokumentumokat.

[24] Hangsúlyozta, hogy az informatikai szakértő álláspontja szerint az alperesnél használatban lévő informatikai rendszer az adatok módosítása ellen nem nyújtott védelmet, ezért elviekben nem zárható ki, hogy az alperes érdekében az ujjnyomat olvasóval nyert adatok utólagos módosítására kerülhetett sor.

[25] A XI. rendű felperes további érvelése szerint az alperes nem tett eleget a régi Mt. 140/A. § (1)-(3) bekezdéseiben foglalt munkaidő nyilvántartási kötelezettségének. A hivatkozott rendelkezések a kötelezettség megszegésére ugyan nem tartalmaznak közvetlen szankciót, azonban ilyen esetben a bíróságnak a kialakult bírói gyakorlatot kell követnie. E körben hivatkozott a BH2009.120, EBH2009.1986, BH2015.232, BH2023.75 számú eseti döntéseiben kialakított gyakorlatra, valamint a Kúria Jogegységi Panasz Tanács Jpe.IV.60.014/2022/9. számú határozatában foglaltakra.

[26] A perben a felperesek igazolták, hogy az alperes által működtetett ujjlenyomat-leolvasó rendszeren alapuló munkaidő nyilvántartás hitelessége megkérdőjelezhető, utólagos ellenőrzésre nem alkalmas, mivel több olyan munkavállaló esetében is tartalmazott adatokat, akik orvosilag alkalmatlanok voltak ujjlenyomat adására. A jogerős részítéletben foglaltak annyiban megalapozottak, hogy a XI. rendű felperes sem cáfolta az ujjlenyomat leolvasó használatát, azonban azt állította, hogy az abban szereplő adatok nem egyeztek a tényleges

munkavégzés adataival, vagyis az adatokat valószínűleg módosították. Sérelmezte, hogy a bíróságok mindezek ellenére a munkáltató helyett a munkavállalókra hárították a munkaidő nyilvántartás megszegésének terhet.

[27] A felperesek keresete az OMMF határozatán alapult, amely megállapította, hogy a munkavállalók nem a közölt munkabeosztás, hanem a munkáltató utasítására, attól eltérően végeztek munkát, ezért szükséges az a nyilvántartás, amelyből a tényleges munkavégzés időpontja és időtartama megállapítható. Ennek vezetésére az alperes volt köteles.

Álláspontja szerint határozott kereseti követelést terjesztett elő, amellyel szemben az alperes nem tudott sem naprakész, sem hiteles, így utólag ellenőrizhető adatokat benyújtani. A bírósági gyakorlat ugyanakkor egyértelmű abban, hogy a munkáltató által vezetett munkaidő nyilvántartás hiányossága esetén a bizonyítási teher a munkáltatóra hárul. A megismételt elsőfokú eljárásban a másodfokú bíróság által előírtakat nem vették figyelembe, a részítéletben az elsőfokú bíróság nem értékelte, így kizárólag az alperes által rendelkezésre bocsátott adatok alapul vételével történt meg a marasztalási összeg megállapítása. Mindezek alapján az eljáró bíróságok megsértették a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat is. Amennyiben az informatikai szakértők által a szakértői véleményben leírtakat, valamint a perben utólagosan becsatolt adatokat helyesen egybevetették volna, nem juthattak volna más álláspontra, csak arra, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt általános szabályt kell alkalmazni, vagyis a bizonyítási teher megfordult.

[28] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős részítélet hatályában történő fenntartását, és a XI. rendű felperes felülvizsgálati eljárási költségben történő marasztalását kérte.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[29] A XI. rendű felperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint megalapozatlan.

[30] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 270. § (2) bekezdése és a 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértések tekintetében vizsgálta felül. A régi Pp. 270. § (2) bekezdésének és a 275. § (3)-(4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi, vagy eljárási szabálysértés, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.

[31] A felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, hanem szigorú eljárási szabályok szerint lefolytatható rendkívüli perorvoslat. A Kúria számos határozatában megerősített (például Pfv.V.20.707/2022/4., Pfv.V.20.794/2022/4.) a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli utasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 3. pontjában foglaltak szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés, és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet többféle okból is támadja, vagyis több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásnak rendelkeznie kell a régi Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményekkel {PK vélemény 6. pont, Kúria

Gfv.VII.30.577/2016/6.-BH2017.196., Pfv.IV.20.503/2023/5.}. Nem elégséges az sem, ha a fél az általa megsértettnek vélt jogszabályhelyeket csupán felsorolja, majd szöveges indoklását úgy adja elő, hogy azt nem társítja az egyes konkrétan megjelölt jogszabályhelyekhez (Kúria Pfv.III.20.212/2021/6., Mfv.X.10.115/2020/7.).

[32] A XI. rendű felperes a felülvizsgálati kérelmében alapvetően arra hivatkozott, hogy a számítások alapját képező, a munkavállalók ujjlenyomatát leolvasó rendszeren alapuló munkaidő nyilvántartás adatai manipulálhatóak, utólag módosíthatóak voltak, ezért az nem felelt meg a régi Mt. 140/A. § (1)-(3) bekezdéseiben foglalt törvényi követelményeknek, így a következetes bírói gyakorlat alapján a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint meghatározott bizonyítási teher átfordult, és az alperes volt köteles igazolni a ledolgozott munkaórák számát, amelynek nem tett eleget.

[33] A XI. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében kifejtett érvelésével szemben az eljáró bíróságok a megismételt eljárásban hosszas bizonyítást követően vontak le következtetést a kereset részbeni megalapozottságára, illetőleg ezt meghaladóan a kereset elutasítására. A munkaidő nyilvántartások beszerzése megtörtént, annak informatikai vizsgálatára, majd pedig könyvszakértő kirendelésére is sor került.

[34] A töretlen bírói gyakorlat szerint, ha a munkavállaló túlmunka iránti igényt érvényesít, a mérték tételes igazolása őt terheli (Mfv.II.10.608/2013/4.). A túlmunka végzését a munkavállalónak kell bizonyítania, ennek hiányában ezen a jogcímen ellentételezésre nem tarthat igényt (Mfv.I.10.609/2016/5.).

[35] Alaptalan a XI. rendű felperesnek az OMMF határozat megállapítására történő hivatkozása is, figyelemmel arra, hogy a régi Pp. 4. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti.

[36] A XI. rendű felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az informatikai szakértői véleményben az adatok manipulálhatósága lehetőségének felvetése elegendő annak tényleges megvalósulásának igazolására és ezáltal a bizonyítási teher átfordulására.

[37] Az alperes a per során a rendelkezésére álló, a munkavállalók ujjlenyomata alapján készült, a munkaidő kezdetét és végét rögzítő nyilvántartást benyújtotta, - többek között - a XI. rendű felperes hozzájárulásával a könyvszakértő kirendelésére is az abban foglalt adatok alapján került sor.

[38] A Kúria nem kíván eltérni a töretlen és egységes ítélkezési gyakorlattól abban a jogkérdésben, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének és mérlegelésének nincs helye, ezért önmagában nem állapítható meg jogszabálysértés, ha a kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja (BH1998.401.) A jogszabálysértést a mérlegelési hiba akkor valósítja meg, felülmérlegelésre csak akkor van lehetőség, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen, nyilvánvalóan iratellenes, vagy ellentétes a logika alapvető szabályaival (Pfv.V.20.430./2022/6., Pfv.IV.21.281/2022/5., Pfv.V.20.810/2022/5.). Lényeges, hogy a felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna (BH2013.119.), az minősíthető okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálati kérelemmel támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.V.20.796/2022/6., Pfv.I.20.507/2022/5., Pfv.IV.20848/2022/5. Pfv.I.21.474/2011/10., megjelent: BH2013.119.).

[39] A perbeli esetben a XI. rendű felperes által felhozott indokok nem vezethettek a jogerős ítélet hatályon kívül helyezéséhez, mert a megjelölt bizonyítékok alapján kizárólag egyfajta, a jogerős részítélettől eltérő, a XI. rendű felperes által előadott következtetés levonására nem volt lehetőség. Az informatikai szakértő a munkavállalók ujjlenyomat

leolvasásán alapuló munkaidő nyilvántartás helyszíni vizsgálatát elvégezte és a rendszer felépítése alapján úgy foglalt állást, hogy utólagos adatmódosítások szakértői bizonyossággal nem állapíthatók meg. A rendszerbe bekerült adatok utólagos módosítására a boltvezetőnek és a rendszergazdának volt elvi lehetősége, azonban annak tényleges megtörténte a szakértő nem talált bizonyítékot.

[40] Az elsőfokú bíróság a 21.M.70.388/2021/4. számú végzésében foglalt felhívásra a felperesek – így a XI. rendű felperes – képviselője a 9. sorszámú jegyzőkönyvben tett nyilatkozatában elfogadta a munkaidő nyilvántartási adatokat, így a bíróság az abban kimutatott, a felperesek által ledolgozott munkaórák figyelembevételével rendelte ki a könyvszakértőt a kereset összecszerűsége megalapozottságának vizsgálatára. A felperesek képviselője a 49. számú jegyzőkönyvben az alperes munkaidő nyilvántartási adatainak elfogadását megerősítette.

[41] A XI. rendű felperes alaptalanul hivatkozott arra is, hogy egyes munkatársai bizonyítottan nem voltak alkalmasak ujjlenyomat adására, amely a nyilvántartás hitelességét megkérdőjelezi. A Kúria rámutat arra, hogy egyes munkavállalók bizonyított ujjlenyomatadási képtelensége a XI. rendű felperes felülvizsgálati érvelését azért nem támasztja alá, mert esetében ilyen tartalmú orvosi igazolás benyújtására nem került sor. Pertársának speciális helyzete érvelése megalapozottságát nem támasztotta alá.

[42] A XI. rendű felperes felülvizsgálati érvelésével szemben a jogerős ítélet nem volt ellentétes a felülvizsgálati kérelemben felhívott bírósági döntésekkel sem.

[43] A XI. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt eseti döntésekben foglalt jogértelmezés ügyszabályosság hiányában a jelen ügyben nem irányadóak. Az ügyszabályosság megítélése során szigorúan kell venni például az összehasonlított bírói döntésekben az alkalmazott jogszabály egyezőségét (hatály, normatartalom) és a jogértelmezés szempontjából releváns tények lényegi hasonlóságát [Jpe.I.60.009/2023/22. (45)]. A precedensként hivatkozott ítéletek eltérő tényállásuk miatt a perbeli esetben nem voltak irányadók. A Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.10.081/2007. számú (megjelent: BH.2009.120.) ítéletében a munkáltató a munkavállaló munkaidejét nem a valóságnak megfelelően tartotta nyilván, napi 4 órás munkavégzést igazolt annak ellenére, hogy a vendéglátóipari tevékenységet folytató alperes nyitvatartása, a felperes egyedüli munkavállalóként történő alkalmazása és a tanúvallomások egyértelműen a keresetben állított mértékű munkavégzést támasztották alá. Ugyanezen okból nem volt figyelembe vehető az EBH2009.1986. számon megjelent döntésben foglalt jogértelmezés sem, mert az adott esetben nem állapítható meg a munkaidő nyilvántartás elmulasztása. A Kúria Mfv.II.10.688/2014. (megjelent: BH.2015.232.) számú ügyében a munkáltató – az iratok megsemmisülésére hivatkozással - nem tett eleget a munkaidő nyilvántartás adatait tartalmazó dokumentumok becsatolására történő felhívásnak, amely kötelezettség megszegését a bíróságok az alperes terhére értékelték. A megjelölt döntésekkel szemben a perbeli esetben ugyanakkor az alperes által működtetett munkaidő nyilvántartás a XI. rendű felperes esetében a tényleges munkakezdési és befejezési időpontokat rögzítette, azok adatait a munkáltató a perben becsatolta, így olyan kötelezettségzegés, amely a bizonyítási teher átfordulását eredményezte volna, nem volt megállapítható.

[44] A munka törvénykönyve munkaidő-nyilvántartási kötelezettségre vonatkozó szabályainak értelmezéséről szóló 1/2022. JEH (Jpe.IV.60.014/2022/9.) számú jogegységi határozat a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 134. §-át és nem a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott régi Mt. 140/A. § eltérő szabályait értelmezte. A jogegységi határozat abban a kérdésben foglalt állást, hogy a munkaidő nyilvántartást a munkavégzés helyén szükséges-e vezetni.

[45] A Kúria Mfv.10.099/2022/7. (megjelent: BH.2023.75) döntése nem a munkáltató munkaidő nyilvántartási kötelezettségéről, hanem a szabadság kiadása és pénzbeli megváltására vonatkozó kötelezettségről, és bizonyítási érdekéről szól. Önmagában a nyilvántartás manipulálhatóságának, tehát a lehetőségének a perbeli valószínűsítése – az adott esetben – nem alkalmas a felpereseket terhelő bizonyítási kötelezettség és a bizonyítási teher megfordítására.

[46] A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a perben a felperesek voltak kötelesek bizonyítani azt, hogy a munkaidő nyilvántartáson túl további ledolgozott munkaórákat teljesítettek, ezek tételes, egyes munkanapokra történő kimutatása, és annak számszaki összegzése az ő terhükre esett. Miután a rendelkezésre álló bizonyítékok a felperesek elsőfokú ítéletben foglalt marasztalási összegén túli megalapozottságát nem támasztották alá, a Kúria a jogerős részítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[47] 1992. évi XXII. törvény 140/A. § (1)-(3) bekezdés;
1952. évi III. törvény 164. § (1) bekezdés, 206. § (1) bekezdés

A döntés elvi tartalma

[48] A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a perben a felperesek voltak kötelesek bizonyítani azt, hogy a munkaidő nyilvántartáson túl további ledolgozott munkaórákat teljesítettek, ezek tételes, egyes munkanapokra történő kimutatása, és annak számszaki összegzése is a bizonyítási kötelezettségük része. Ennek hiánya, illetve sikertelensége a terhükre esik.

Záró rész

[49] A felülvizsgálati eljárásban pervesztes XI. rendű felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

[50] A XI. rendű felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán a felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

[51] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[52] A részítélet ellen a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. előadó bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró